

791.45

Cím: Nemzeti és etnikai szempontból
viszáltak felül a moriengedélyeket

Magyarság

Bys
(Hely)

1921 $\frac{IV}{(Id\ddot{o})}$ 12

(Köt. v. füz.)   (Oldal)

Idő

Személy

Helyszám

Nemzeti és erkölcsi szempontból
bírálták felül a moziengedélyeket

— A Magyarországi tudósítójától —

A belügyminiszternek a mozgófénykép-színházak revíziójára vonatkozó rendelete nagy vihart korbácsolt fel azokban a főkezszervezetekben és szövetséges tár-saikkál, amelyek másfél évtized óta ki-zárólagos egyedúrsai a filmparnak és a mozgófényképszínházaknak. A moziok napok óta olymódon igyekeznek hangu-latot kelteni a belügyminiszter rendelete ellen, amely alkalmas a magyar közvéle-mény tájékoztatlan elemeinek a megté-vesztésére s amelynek a legenyhébb bí-rálata a mozikapitalisták privilégiumát sújtó kormányrendeletre, hogy az a tisztességgel megszerzett vagyon ellen inté-zett bolsevista merénylet. A célozatos közleményekkel és a mozinagyvállalkozók szervezett mozgalmával szemben illetékes helyről a következő tények megállapítá-sát közlik velünk:

— A mozgófényképszínházakra eddig az a kormányhatósági rendelkezés volt érvényben, amelyet 1901-ben adtak ki a különböző mutatóványosok és népszórakoztató intézmények engedélyezése és ellenőrzése tekintetében. Ez a rendelet négy hónapra adott engedélyt a mutatóványosoknak, amelyet az elsőfokú rendőrhatalóság bocsátott ki s amelyet időről-időre meghosszabbítottak. Ez az anakronisztikus rendőrhatalósági szabályrendelet akkor készült, amikor a mozgó-

fényképípar fejletlen volt, gyermekcipőkben járt, vagy talán még nem is létezett s amikor azok az erkölcsi és nemzeti szempontok, amelyeket az állam a mozgószínházakkal szemben jogos követelményképpen felállított, még teljességgel ismeretlenek voltak. Legfőbb ideje volt, hogy a kormány belenyúlt abba a dzsungelba, amely kilencvenöt százalékos erejéig a zsidó tőke kezében volt és amelynek napról-napra fejlődő erkölcsi és nemzeti hatását a kormánynak tudomásul kellett vennie. A régi engedélyeket magánjogi sérelem nem érte, mint-hogy berendezkedéseiket és beruházásaikat az új engedélyesektől polgári kártérítés tárgyává tehetik. Magának az engedélynek megvonása azonban semmiféle magánjogi természetű kártérítésre alapot nem nyújt. A moziok s a mögöttük érdekenykedő tőkeérdekeltség panaszkodik a magánvagyonba belenyúló súlyos kormányintézkedés ellen s szinte nemzeti ellenálásra hívja fel a társadalomnak azokat a rétegeit, amelyek oly kevésbé szívszentek föl akkor, amikor a kormány, illetve a törvényhozás a földbirtok-reform által hozzányúlt a magántulajdon szentségéhez. Arról is panaszkodnak, hogy a kormányrendelet teret enged a külföldi tőkebefektetésnek akkor, amikor az Angol-Magyar Filmpárti r.-t. számára több mozgófénykép-színházat engedélyezett. Erre vonatkozóan illetékes helyen figyelembe vették a Budapesti Kereskedelmi és Ipar-kamarának 1920 novemberében a belügy-miniszterhez intézett fölterjesztését, amely éppen a mozgófénykép iparszakmára kívánatosnak tartotta a külföldi tőke bevonását.

Ami már most a budapesti régi és új engedélyesek közötti viszonyt illeti, a következő felvilágosítást kaptuk:

— Budapesten 79 mozgósínkából 57 cserélt gazdát. A kormányt egyrészt az a szempont vezette, hogy a meglévő filmgyárak mindegyike kapjon egy-egy bemutató mozgófényképszínházat, egyébként azonban figyelembe kellett venni azt a fontos nemzeti, szociális és erkölcsi érdeket, amely megköveteli, hogy a mozgófényképszínházak vezetése megbízható és altruista jellegű társadalni egyesületek kezébe jusszon, vagy olyan hadirokkantak, esetleg nyugalmazott köztisztviselők és hadiárvák jussanak ezáltal megélhetési alaphoz, akiknek kielégítése, illetőleg megfelelő egzisztenciához juttatása nemzeti és szociális feladat. A kormányrendelet megvonta az engedélyt pl. özv. Forgács Haroldtól, illetve három mozijából elvette kettőt. Nem újította meg *Diamant* Lipótné engedélyét sem, akinek férje — mint értesítünk — egy másik iparág, a leánykereskedelem felvirágoztatása érdekében fáradozik. Ellenben engedélyt kaptak 100%-os hadirokkantak, nyomorban vergődő magyar középosztálybeli elemek, menekültek, vak katonák, hadiárvák stb. Kapott több mozira engedélyt az Angol-Magyar Filmipar R.-t., mert 1. a tökeszegény altruista egyesületeket és az új engedélyes magánosokat kölcsönrel és egyéb, a filmipar üzéséhez mellőzhetetlen kellékekkel támogatja, 2. mert kötelezettséget vállalt magyar célú propagandára külföldön, amelyre rendelkezik a megfelelő anyagi erővel és összeköttetéssel. Egy esetleges bojkottal szemben biztosítani kellett az új engedélyesek egzisztenciáját.